

ДАнные ОБ АВТОРЕ

Костенко Оксана Алексеевна, кандидат исторических наук, доцент, зам. заведующего кафедры общей истории, правоведения и методик обучения ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»
Украина, 08400, г. Переяслав-Хмельницкий, ул. Грушевского, 53
e-mail: oksana.kostenko.university@gmail.com

DATA ON AUTHOR

Kostenko Oksana O., Candidate of Historical Sciences, Assistant Professor, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University
53, Hrushevskiyi Str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine 08400
e-mail: oksana.kostenko.university@gmail.com

УДК 37(436)

DOI 10.5281/zenodo.1243601

ОСВІТНІ ПОСЛУГИ В АВСТРІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Коцур С. Г.

У статті представлено результати аналізу сучасної системи освіти Австрії, яка має чотириступеневу структуру: початкова (Primarstufe), двоступенева середня (Sekundarstufe I und Sekundarstufe II), післядипломна та вища освіта (Postsekundäre-und Tertiärstufe). У науковій розробці зазначається, що керівним органом з питань управління середніми навчальними закладами покладено на провінційні комітети освіти, вищим органом австрійських середніх навчально-освітніх закладів є Федеральне Міністерство освіти та культури (das Bundesministerium für Bildung); для вищих навчальних закладів Австрії всіх типів власності (державних, приватних) керівним органом управління є Федеральне Міністерство науки, дослідів і економіки (das Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und

Wirtschaft). На основі наявної джерельної бази проаналізовано окремі аспекти освітньої системи Австрії в контексті сучасного розвитку суспільства. Також розглянуто процеси реформування державного управління сферою освітніх послуг Австрії. Узагальнено позитивний досвід австрійських вищих навчальних закладів.

Ключові слова: система освітніх послуг Австрії, навчальні заклади Австрії, коледжі, гімназії вищого ступеня, університети, вищі школи та вищі спеціальні школи, освіта Австрії

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ УСЛУГИ В АВСТРИИ: ОПЫТ ДЛЯ УКРАИНЫ

Коцур С. Г.

В статье представлены результаты анализа современной системы образования Австрии, которая имеет четырёхступенчатую структуру: начальную (*Primarstufe*), двухступенчатую среднюю (*Sekundarstufe I und Sekundarstufe II*), последипломную и высшее образование (*Postsekundäre-und Tertiärstufe*). В данной научной разработке обозначено, что руководственным органом по вопросам управления средними учебными заведениями положено на провинциальные комитеты образования, высшим органом австрийских средних учебно-образовательных учреждений является Федеральное Министерство образования и культуры (*das Bundesministerium für Bildung*); для высших учебных заведений Австрии всех типов собственности (государственных, частных) руководящем органом управления является Федеральное Министерство науки, опытов и экономики (*das Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft*). На основании исследовательской базы сделан анализ некоторых аспектов образовательной системы Австрии в контексте современного развития общества. Также рассмотрены процессы реформирования государственного управления в сфере образовательных услуг Австрии. Обобщен положительный опыт австрийских высших образовательных учреждений.

Ключевые слова: *система образовательных услуг Австрии, учебные заведения Австрии, колледжи, гимназии высших ступеней, университеты, высшие школы и высшие специальные школы, образование Австрии.*

EDUCATIONAL SERVICES IN AUSTRIA: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Kotsur S. H.

This article deals with the outcomes of the analysis of the modern education system of Austria, which includes four different levels: primary school (Primarstufe), two-leveled secondary school (Sekundarstufe I und Sekundarstufe II), higher education and postgraduate education (Postsekundäre-und Tertiärstufe). In the scholarly article it is defined that the principal authority in terms of administration of schools is provincial committees and the Federal Ministry of Education and Culture (das Bundesministerium für Bildung). For the institutions of higher education, state or private ones, it is the Federal Ministry of Science, Research, and Economics (das Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft), which provides all the regulation for studying process. Based on analyzed resources, the certain aspects of the education system of Austria have been analyzed in terms of modern development of society. The process of reformation of Austrian education has been also researched. The relevant experience of Austrian higher education has been generalized.

Keywords: *system of education services of Austria, education institutions of Austria, colleges, gymnasium, universities, secondary school, secondary education, education of Austria.*

Постановка проблеми. Кардинальне реформування системи освіти в Україні, зумовлене соціально-економічними перетвореннями в економіці, науці, культурі й інтеграцією у світовий і європейський культурно-освітній простір, значною мірою активізує проблему підготовки кваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, який не лише володіє певним рівнем знань, умінь і навичок, але й може практично застосувати їх для успішного досягнення поставленої мети. За таких умов у контексті підвищення якості вітчизняної освіти є

дослідження прогресивних освітніх ідей інших країн з метою запровадити їх у власну практику розбудови української системи вищої професійної освіти, зокрема освітні послуги високорозвиненої країни Австрії, яка відома своїми освітніми здобутками та посідає провідне місце в Європі за рівнем життя її населення, соціально-економічного, культурного, політичного та освітнього розвитку.

Мета статті – дати аналіз вітчизняних та іноземних наукових джерел з питань особливостей надання освітніх послуг системою навчальних закладів Австрії та її реформування через здійснення соціально орієнтованої державної політики.

Аналіз останніх досліджень. Результати аналізу наукових джерел засвідчують, що різні аспекти освіти Австрії досліджували вітчизняні (Л. Дзевицька, А. Загорулько, К. Корсак, Г. Кемінь, О. Локшина, В. Мітіна, М. М'ясниковський, О. Шийка та ін.) та австрійські науковці (С. Адлер, Й. Бастіан, М. Байер, Ф. Блетнера, Г. Бургер, Ф. Вендта, Р. Гьоннер, М. Дрбаль, Дж. Койферт, Й. Леонгард, Е. Цьольнер, Г. та ін.), але особливої актуальності вона набула останнім часом, у трансформаційний період нашої держави.

Виклад основного матеріалу. Освіта завжди була особливою функцією суспільства й держави, яка спрямована на формування і розвиток соціально-значущих якостей кожної людини як члена суспільства і громадянина держави. Саме, через освіту здійснюється вплив на формування свідомості суспільства, регулюються процеси свідомого саморозвитку громадян. Як соціальне і культурне явище освіта є атрибутом людства, невід'ємним його супутником у поступальному русі еволюційного розвитку.

Процес інтеграції української системи освіти в європейський і світовий освітній простір пов'язаний зі зміною вектора розвитку вітчизняної системи вищої освіти. Глобальні суспільні зміни та модернізація національної системи освіти в рамках Болонської угоди висувають нові вимоги до вдосконалення і підвищення якості освітніх послуг, удосконаленням системи, структури та існуючих моделей та методів підготовки майбутніх фахівців, пошуком механізмів

упровадження позитивного зарубіжного досвіду до українських реалій, створення умов для формування сприятливих умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації і самореалізації у європейському просторі, про що зазначається в Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті (2002 р.), Програмі дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України (2004 р.), Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) та інших нормативно-правових актах. Саме тому актуальним для позитивно-результативного розвитку вітчизняної системи освіти є врахування європейського досвіду освітніх послуг високорозвиненої країни Австрії, яка має розвинену систему професійної підготовки фахівців у сфері освіти, окремі аспекти якої можуть бути впроваджені в українській системі підготовки педагогів відповідного профілю.

Слід зазначити, що теорія і практика освіти Австрії ґрунтуються на історичних традиціях і залежать від державної політики в галузі освіти.

Згідно з положеннями Конституції Австрії, австрійська освіта регулюється спеціальними законами, а саме: «Закон про організацію шкіл» (Schulorganisationsgesetz) (1962) та «Закон про організацію університетів» (Universitäts-Organisationsgesetz – UOG) (1975), який був оновлений в 1993 році та замінений згідно конституційних положень на «Федеральний Закон про організацію університетів та університетську освіту» (Університетський закон) (Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien, Universitätsgesetz) (2002). З прийняттям даного закону університетська система освіти Австрії стала на новий етап розвитку та набула сьогоденішнього вигляду. Зокрема, у своїй діяльності університети керуються принципами: свободи навчання; зв'язку наукових досліджень та навчання; свободи викладання; активної участі студентів у питаннях, пов'язаних із навчанням; інтернаціоналізму; активної взаємодії усіх співробітників університету; гендерної рівності; соціальної рівності шансів; а також урахування потреб людей із особливими потребами. Університети дотримуються цих принципів без жодних директив «у рамках законів та постанов» (§ 5 Університетського закону) [5].

Аналіз наукової літератури засвідчив, що освітня політика в Австрії визначається на федеральному рівні, відповідальність за ухвалення і дотримання законів щодо освіти розподілена між федерацією (Bund) і федеральними землями – Land (в яких ці завдання виконуються місцевими парламентами і радами). Федеральний рівень повністю відповідає за систему освіти, в тому числі за практично всі аспекти організації навчального процесу, організації навчання в державних школах, приватних школах і заробітну плату, та пенсійні права працівників сфери освіти. Що стосується адміністративного нагляду (контролю), то за початкову, середню і вищу освіту відповідає Міністерство освіти, науки і культури та Федеральне Міністерство економіки та праці. Land відповідають в основному за організацію обов'язкового навчання в державному секторі. Land відповідають виключно за ясла і дитячі садки. Школи мають певну автономію в управлінні бюджетом, і можуть певною мірою пристосовувати навчальні програми до місцевих потреб [3].

За законом про університети 2002 р., університети були перетворені з федеральних установ на ті, які підпадають під публічне право, яке вже не підлягає федеральному адмініструванню. Професійні вищі навчальні заклади можуть бути як державними, так і приватними юридичними особами.

Отже, освітня політика в Австрії визначається на федеральному рівні, а виконання її покладено на дев'ять провінцій (*Бургенланд* (Burgenland), *Каринтія* (Kärnten), *Нижня Австрія* (Niederösterreich), *Верхня Австрія* (Oberösterreich), *Зальцбург* (Salzburg), *Штирія* (Steiermark), *Тіроль* (нім. Tirol), *Форарльберг* (Vorarlberg), місто *Відень* (Stadt Wien). Керівним органом з питань управління середніми навчальними закладами покладено на провінційні комітети освіти, вищим органом австрійських середніх навчально-освітніх закладів є Федеральне Міністерство освіти та культури (*Das Bundesministerium für Bildung*). Для вищих навчальних закладів Австрії всіх типів власності (державних, приватних) керівним органом управління є Федеральне Міністерство науки, дослідів і економіки (*das Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft*).

Система освіти Австрії має чотириступеневу структуру: початкова (Primarstufe), двоступенева середня (Sekundarstufe I und Sekundarstufe II), післядипломна та вища освіта (Postsekundäre-und Tertiärstufe).

Слід відмітити, що дошкільні заклади в Австрії не є частиною шкільної освіти. До 3-х років діти можуть відвідувати дитячі ясла (Krippe), якщо такі установи існують в конкретному місці, а діти у віці від 3 до 6 років – дитячий садок, відвідування якого не є обов'язковим. Як зазначає дослідниця Л. Дзевицька, у Австрії існують різноманітні типи дошкільних закладів: дитячі садки з повним або неповним днем, призначені для дітей віком 3-6 років; одноступінні дошкільні заклади (переважно для старших дошкільників); пришкільні групи (для п'ятирічних дітей); підготовчі класи основної школи (в яких виховуються та навчаються п'ятирічні діти до досягнення ними шкільного віку) [2]. За організацію діяльності дитячих садків відповідають місцеві органи влади або приватні організації (що заснували ці заклади).

I ступінь (Primarstufe) системи освіти Австрії складає початкова освіта. До початкової школи приймаються діти які досягли 6-річного віку. Навчальний рік складається зі 180 днів (5 днів на тиждень) і триває залежно від федерального повіту. Тижневий обсяг занять у початковій школі коливається від 20 уроків, який триває 50 хвилин. У системі початкової освіти класи можуть нараховувати максимум 30 учнів, а мінімум – 10 учнів. Обов'язковими предметами в початковій школі є: релігія, німецька мова, читання, письмо, математика, музична освіта, мистецтво, праця / технічна робота, фізичне виховання, сучасна мова і безпека дорожнього руху (без оцінок). Всі предмети, крім релігії, і уроків праці, викладає один учитель. В усіх початкових школах обов'язково викладається сучасна іноземна мова починаючи з I класу. Учні початкової школи обов'язково пишуть письмові тести (тести школи) з німецької мови та математики в IV класі. Рейтинг на наступний клас залежить від результатів з усіх предметів [2].

II та III ступінь складає двоступенева середня освіта (Sekundarstufe I und Sekundarstufe II). До першого ступеня двоступеневої середньої освіти (Sekundarstufe I) відносяться

такі навчальні заклади, як: неповні середні школи (Hauptschule), нові середні школи (Neue Mittelschule), загальноосвітні повні середні школи (Allgemein bildende höhere Schule) та приватні школи переважно релігійного спрямування (інклюзивна освіта для дітей з видами/відхиленнями) (Sonderschule – вільні школи), які функціонують згідно Конституції Австрії.

До середньої школи (Sekundarstufe I) приймають учнів на основі успіхів у навчанні або результатів вступних іспитів. Навчання триває 5 днів на тиждень (навчальний рік – 180 днів). Тижневий обсяг занять складає від 20-30 уроків (по 50 хвилин). Класи можуть нараховувати максимум 30, а мінімум – 20 учнів, які поділяються залежно від віку та розвитку здібностей до вивчення німецької мови, математики та сучасних іноземних мов. У середній школі I ступеня учні продовжують вчити ці предмети, а також починають вчити предмети наукового та технічного спрямування [2].

На основі проєктів, розроблених робочими групами за програмою Федерального Міністерства освіти та культури (das *Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft*), готується рамкова програма навчання, яка потім обговорюється з провінційним комітетом освіти, а також організаціями, що представляють вчителів.

До другого ступеня двоступеневої середньої освіти (Sekundarstufe II) відносяться: інтеграційна професійна освіта (Integrative Berufsausbildung), професійно-технічні училища (Berufsschule u. Lehre (Duale Ausbildung), технікуми (Berufsbildende mittlere Schulen – BMS), технікуми (Berufsbildende höhere Schule – BHS), гімназії вищого ступеня (Allgemein bildende höhere Schule – AHS – Gymnasium).

Перехід до другого ступеня двоступеневої середньої освіти (Sekundarstufe II) вимагає завершення восьмого класу, а також залежить від попередніх оцінок. У дев'ятому класі учні обирають один з декількох профілів у рамках загальної освіти і технічного навчання в старших класах середньої школи. Кандидати, які не відповідають критеріям за оцінками, обов'язково повинні скласти попередні письмові іспити (тести). Виняток становлять лише професійні школи, які

приймають студентів після закінчення VIII класу без атестату про закінчення середньої школи I рівня. Мова йде про те, як краще підготувати студентів до професійної освіти (у рамках дуальної системи освіти) або про підготовку до школи більш високого рівня.

Навчання триває 5 днів на тиждень. Тижневий обсяг занять складає 35 (у технічних і професійно-технічних училищах). Кожен урок триває 50 хвилин. Класи можуть нараховувати максимум 30, а мінімум – 20 учнів, які поділяються залежно від віку та розвитку здібностей до вивчення німецької мови, математики та сучасних іноземних мов. Політехнічні школи також ділять учнів відповідно до інтересу з дисциплін (або за профілем / галуззю освіти) [2].

Навчання в професійній школі та гімназії вищого ступеня триває від чотирьох (AHS) до п'яти (BHS) років зі складанням випускового іспиту, що складається з письмових / усних і практичних частин, і надає можливість отримання атестату зрілості (Reifeprüfung або Matura) для вступу в вищий начальний заклад (Universität, Fachschule, Hochschule) та на виконання певних професійних завдань і можливість здобути кваліфікацію на більш високому рівні, наприклад, пройшовши Berufsreifeprüfung.

IV ступінь – післядипломна та вища освіта (Postsekundäre-und Tertiärstufe).

Система вищої освіти Австрії поділяється на сектори: коледжі (Kolleg), фахові школи (Fachhochschule), вищі педагогічні школи (Pädagogische Hochschule) та університети (Universität).

Вищу освіту в Австрії можна здобути в таких навчальних закладах, як університети: університетський центр безперервної (післядипломної) освіти – Університет Кремс Дунай (Donau-Universität Krems); педагогічні навчальні заклади, теологічні навчальні заклади (Theologische Hochschulen), вищі школи управління (Institut für Management), університети мистецтв (Universität für angewandte Kunst), медичні університети (Medizinische Universität), приватні університети, які діють згідно *Закону про приватні університети (Privatuniversitätengesetz, PUG) (2011)* (після

акредитації згідно *Закону про акредитацію університетів (Universitäts-Akkreditierungsgesetz, UniAkkG) (1999)* тощо.

Вступ до вищого навчального закладу відбувається за результатами складання екзамену та наявності атестату зрілості (Reifeprüfung) або атестату професійної зрілості (Berufsfreifeprüfung) та на підставі сертифікату, що підтверджує складання екзамену на право навчання у вищому навчальному закладі (Allgemeiner Hochschulzugang), та за умови підтвердження його професійної придатності [4].

Слід зазначити, що навчання в державних університетах Австрії є безкоштовним, так як вони фінансуються з федерального бюджету (виняток складає університет у місті Кремс, що фінансується державою лише частково). Державні університети підпорядковуються Федеральному Міністерству науки та транспорту, а їхні викладачі та співробітники є державними службовцями [2].

До вищих шкіл відносяться педагогічні академії (в яких навчають майбутніх педагогів та соціальних працівників) і медико-технічні академії (готують фахівців середньої ланки та технічних асистентів), навчання в яких триває три роки. Статус вищої школи отримали такі австрійські академії, як: Університет ім. Йоганнеса Кеплера у місті Лінц [6]; Університет Моцартеум у місті Зальцбург [7]; Університет у місті Клагенфурт [8]; Віденський університет [9] тощо.

Коледжі Австрії є різновидом вищих навчальних закладів, в яких надають теоретичну та практичну підготовку випускникам гімназій, які бажають продовжити своє навчання в педагогічних університетах. Навчання в коледжах здійснюється за денною та вечірньою формою протягом шести семестрів, та дає можливість здобути диплом педагога, соціального працівника та інженера.

Вищі спеціальні школи готують фахівців у галузі інформатики та сфери організації виробництва. Навчальний процес у вищих спеціальних школах є скороченим та орієнтований на 8-семестрові програми професійного навчання, де майбутні фахівці отримують переважно практичні знання наближенні до виробництва, що дає їм змогу швидкого працевлаштування.

За даними дослідження Л. Дзевицької, у Австрії функціонують 22 державних університети (з них університет післядипломної освіти у місті Кремс і 21 вища фахова школа) і 15 педагогічних вищих шкіл [1].

У зв'язку з участю Австрії в Болонському процесі, який спрямований на уніфікацію європейської системи освіти, у країні було уведено двоступеневу систему вищої освіти «бакалавр – магістр» (Bachelor – Master). Обидва напрями передбачають написання дипломної роботи й доступ до отримання ступеня доктора наук (Doktorat). В Австрії існує лише один науковий ступінь – доктор наук, який присвоюється після захисту й публікації дисертації у вищому навчальному закладі [2].

Особливістю післядипломної освіти Австрії є діяльність заснованого в 1994 році Дунайського університету післядипломної освіти у місті Кремсі, який надає освітні послуги з підвищення кваліфікації фахівців з права, економіки, медицини та екології. Слід зазначити, що Дунайський університет має особливу позицію в австрійському ландшафті вищої освіти. Це юридична установа за загальним правом, а не частина закону про федеральний бюджет. Дунайський університет фінансується федеральним урядом та місцевим урядом Нижньої Австрії. Він пропонує виключно післядипломну освіту та подальшу освіту. Курси університетів повинні проводитись відповідно до закону про навчання в державних університетах, але витрати мають фінансуватися за рахунок внесків. Дунайський університет перебуває під наглядом федерального міністра в юридичних та фінансових справах.

Висновки. Отже, система освіти Австрії характеризується розгалуженістю, що дає змогу громадянам здійснювати вибір навчальних закладів. Особливістю австрійської системи освіти є тісний взаємозв'язок теорії і практики, що дає можливість здобуття умінь та знань не лише для учнів, а й для випускників професійної школи, гімназії вищого ступеня, університетів, коледжів, вищої школи. Австрійська система освіти є багатопрофільною та характеризується різноманітністю навчальних закладів і

освітніх програм з постійним прагненням до вдосконалення якості освіти шляхом її реформування, про що свідчить ряд законів, прийнятих державою в різні часи.

Проведене дослідження не вичерпує всі аспекти порушеної проблеми. Перспективними напрямками наукових пошуків може бути підготовка майбутніх вчителів іноземної мови в університетах Австрії.

Список використаних джерел

1. Дзевицька Л. С. Система освіти Австрії: реалії сьогодення // *Вища школа*. 2013. № 10. С. 65-80.
2. Марцинківский И. Б. Высшее образование: Политика развитых стран капитализма // *Советская педагогика*. 1988. № 6. С. 123–129.
3. Сисоєва С. О. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне: Овід, 2012. 352 с.
4. Altrichter H. *Lehrerbildung an Österreichs Universitäten* / H. Altrichter. – *Zeitschrift für Hochschuldidaktik*, Nr. 5, 1981, P. 197–206.
5. Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien (Universitätsgesetz 2002 – UG). – Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Universitätsgesetz 2002). – Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, ausgegeben am 9. August, 2002 – Jg. 2002, № 120, P. 1267-1333.
6. Satzung der Johannes Kepler Universität Linz. *Habilitationsverfahren einschließlich Sonderbestimmungen für Habilitationsverfahren der Medizinischen Fakultät*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.jku.at/Rechtsabteilung/content/e6696/e6617/e6606/STHabilitationsverfahren_MTB21_140515_ger.pdf. – Назва з екрана.
7. Satzung der Universität Mozarteum. *Habilitationsrichtlinien*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.moz.ac.at/files/pdf/fofoeff_habilitationsrichtlinien.pdf. – Назва з екрана.

8. Satzung der Alpen-Adria-Universität Klagenfurt. Teil C: Verfahrensbestimmungen. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uni-klu.ac.at/rechtabt/downloads/Satzung_Teil_C.pdf. – Назва з екрана.
9. Satzung der Universität Wien. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://satzung.univie.ac.at/home>. – Назва з екрана.

References

1. Dzevytska L. S. *Systema osvity Avstriyi: realiyi sohodennya* [higher education system in Austria: modern state of the art] / L. S. Dzevyts'ka // *Vyshcha shkola*, 2013, № 10, pp. 65-80.
2. Martsynkivskiy I. B. *Vyshee obrazovanie: Politika razvitykh stran kapitalisma* [politics of developed capitalist countries] / I. B. Martsynkivskiy // *Sovetskay pedagogika*, 1988, № 6, pp. 123–129.
3. Sysoyeva S. O. *Osvitni systemy krayin Yevropeyskoho Soyuzu: zahalna kharakterystyka: navchalnyy posibnyk* [the education system of EU countries] / S. O. Sysoyeva, T. Y. Krystopchuk, Kyiviv's'kyy universytet imeni Borysa Hrinchenka, Rivne: Ovid, 2012, 352 p.
4. Altrichter H. *Lehrerbildung an Österreichs Universitäten* / H. Altrichter. – *Zeitschrift für Hochschuldidaktik*, Nr. 5, 1981, pp. 197–206.
5. *Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien (Universitätsgesetz 2002 – UG)*. – *Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Universitätsgesetz 2002*. *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, ausgegeben am 9. August, 2002 – Jg. 2002, № 120, pp. 1267-1333*.
6. *Satzung der Johannes Kepler Universität Linz. Habilitationsverfahren einschließlich Sonderbestimmungen für Habilitationsverfahren der Medizinischen Fakultät*. – [WWW page]. – Internet access: http://www.jku.at/Rechtsabteilung/content/e6696/e6617/e6606/STHabilitationsverfahren_MTB21_140515_ger.pdf. – Screen title.
7. *Satzung der Universität Mozarteum. Habilitationsrichtlinien*. – [WWW page]. – Internet access: https://www.moz.ac.at/files/pdf/fofoe/ff_habilitationsrichtlinie_n.pdf. – Screen title.

8. *Satzung der Alpen-Adria-Universität Klagenfurt. Teil C: Verfahrensbestimmungen.* – [WWW page]. – Internet access: http://www.uni-klu.ac.at/rechtabt/downloads/Satzung_Teil_C.pdf. – Screen title.
9. *Satzung der Universität Wien.* – [WWW page]. – Internet access: <http://satzung.univie.ac.at/home>. – Screen title/

ДАНИ ПРО АВТОРА

Коцур Сабіна Григорівна, аспірант кафедри педагогіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
Україна, м. Переяслав-Хмельницький
Адреса: вул. Грушевського, 53, кв.67
м. Переяслав-Хмельницький
Київська обл., 08400
Україна
Email: sabinyanochka@gmail.com

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Коцур Сабина Григорьевна, аспирантка кафедры педагогике ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный университет имени Григория Сковороды»
г. Переяслав-Хмельницкий
Адрес: ул. Грушевского, 53, кв. 67.
г. Переяслав-Хмельницкий, 08400
Киевская область.
Украина
Email: sabinyanochka@gmail.com

DATA ON AUTHOR

Kotsur Sabina H., a postgraduate student of Pedagogy Department Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
53, Hrushevskiyi Str., app.67
Pereiaslav-Khmelnytskyi
Kyiv Region, 08400
Ukraine
Email: sabinyanochka@gmail.com
